გაზეთი ღირს

თვე	მან.	კ.	თვე	მან.	კ.
12	10	—	6	6	—
11	9	50	5	5	50
10	8	75	4	4	75
9	8	—	3	3	50
8	7	25	2	2	75
7	6	50	1	1	50

ცალკე ნომერი—ერთი შაური

ივერია

„Иверія" (ежедневно).
КУТАИСЪ
2-й гильд. куп. Беро гр.
Пурцхванидзе.

გაზეთის დასაკვეთად და კერძო განცხადებათა დასაბეჭდად უნდა მიჰმართონ: თვითონ რედაქციას ტფილისში, ავჭალის ქუჩა, თ. გარანცოვის ძველის პირდაპირ, თავ. გრუზინსკის სახლებში. წერა-კითხვის გამავრცელებელ საზოგადოების კანცელარიას სათავად-აზნაურო ბანკის სახლებში სასახლის ქუჩაზე.

ფასი განცხადებისა: ჩვეულებრივი სტრიქონი რვა კაპეიკი.

1877—1890 სპოლიტიკო და სალიტერატურო გაზეთი 1877—1890

გაზეთი „ივერია" პირველის ივლისიდგან წლის დამლევამდე ღირს 6 მან.

Отъ конторы редакціи

Всѣ объявленія, происходящія извнѣ Кавказской Области, принимаются исключительно въ центральной конторѣ объявленій бывш. Л. Метцль, въ Москвѣ, на Мясницкой, домъ Спиридонова.

ტფილისი, 5 ივლისი

ყველასათვის ცხადია, რომ სოფელი, მისი კეთილდღეობა, უმთავრესი ბურჯია თვით სახელმწიფოს კეთილდღეობისა. სადაც სოფელი ეკონომიურად დაქვეითებულია, სადაც სოფლელი უძლურია, იქ, უეჭველია, მთავრობაც ულონოა ასრულოს პირნათლად თავისი მოვალეობანი და მისცეს სწორე მსვლელობა სახელმწიფოს საჭიროებას. ეს ჭეშმარიტება დიდი ხანია შეიგნო მთავრობამ არა მარტო ევროპაში, ჩვენშიც-კი, და აი სწორედ ამიტომ მთავრობა ყოველთვის სცდილობდა და სცდილობს კიდეც უკეთ მოაწყოს სოფლის ყოფა-ცხოვრება, შეიგნოს მისი ავან-ჩავანი და დასდოს წამალი მის ტკივილს. უპირველესი საჭიროება მხვნელ-მთესველ ქვეყანაში, სადაც მოსავალი და, მაშასადამე, ფულიც წელიწადში მხოლოდ ერთხელ არის და ხარჯი და ბოროჯი-კი ბევრჯელ, ფულია. თუ სოფლელს იაფის სარგებლით ფულის შოვნა გაუჭირდა მეურნეობის საწარმოებლად, უსათუოდ ხელი მოეცრება და წყალ-წაღებულს დაემსგავსება. იგი მაშინ იძულებული ხდება მიჰმართოს სოფლის წურბელას და იმისაგან გაიმართოს ხელი. სოფლის წურბელასაც, ამ სულთამხუთავ ობობას, სწორედ ამ დროს უთენდება აღდგომა და იწყებს მკას იქ, საცა არა უთესია-რა. იმის კლანჭებშია გაბმული სოფლელი, ვეღარ ახერხებს თავის დახსნას და დღითი დღე უფრო დიდად ვალიანდება და ვახშიდგან ვეღარ ამოდის. მამასისხლად აღებული სესხი სოკოსავით იბარტყებს ხოლმე და მთელი ქონება მოვალისა გადადის წურბელას ხელში. ხშირად ისეც ხდება, რომ მთელი სოფელი, ყველა მისი მკვიდრი ყურ-მოჭრილ ყმად შეიქნება ხოლმე ამ გვარის წურბელასი.

უკეთესს მდგომარეობაში არ არის ჩვენი უპატრონო და ყველასაგან მივიწყებული სოფელიც. ჩვენ გაზეთში დაბეჭდილ კახეთის კორესპონდენციიდგან*) სჩანს, თუ რა უნუგეშო ყოფაშია კახეთის სოფელი და მისი მკვიდრი. მთელი კახეთი, მისი მშვენიერი ბუნება, მისი მშვენიერი და ნაყოფიერი მამულები, მისი თვალ-წარმტაცი ვენახები სოფლის წურბელებისა და მედუქნეების სანავარდოდ გამხდარა. მედუქნეები სარგებლობენ სოფლელის უვიცობით, იმის გაჭირვებულის მდგომარეობით და ისე ფცქვნიან, როგორც იმათი ხარბი თვალი და გაუმაძღარი კუჭი მოისურვებს. ხელის შემშლელი-კი არავინ არის...

თვით სახელმწიფოს სარგებლობა თხოულობს, რომ ამ სენს რაიმე წამალი დაედოს. ამისათვის მთავრობამ და საერო დაწესებულებამ რუსეთში განიზრახეს გაეჩინათ სოფლისთვის იაფი კრედიტი და ისე მოეწყოთ მისი ცხოვრება, რომ სამედუქნეოდ აღარ გახდენოდა საქმე. დააარსეს სასოფლო ბანკები, საურთიერთო დამხმარებელი ამხანაგობანი, დეპოები, სავლეხო და სათავად-აზნაურო ბანკები, საიდგანაც იაფის სარგებლით შეიძლება ფულის შოვნა, მაგრამ სოფლის სისხლის ამომწოველს ფრთა მაინც არ შეეკვეცა და იგი ისევ ისე პარპაშებს და ნავარდობს, როგორც წინად, როდესაც არც ბანკები იყო და არც დეპოები. მაგრამ, რადგან საქმე ისეთია, რომ მაინცა-და-მაინც შველა უნდა, მთავრობამ ეხლა სხვა ღონე იღონა. როგორც გვატყობინებს რუსული გაზეთი „Рус. Вѣд.", იუსტიციის სამინისტროს შეუმუშავებია იმის კანონი, თუ როგორ უნდა მიეცეს სისხლის სამართალში მამასისხლად გამცემი ფულისა და რა წესით უნდა გაბათილდეს მისგან შეკრული და ჩამორთმეული წერილობითი პირობა და ბარათიო. კანონის სიტყვით, ამ გვარის საბუთების გასაუქმებლად და გასაბათილებლად საჭიროა დამტკიცდეს, რომ წერილობითის საბუთის ან პირობის ძალით ფულის გამცემს ყოველივე უპირატესობა და სარგებლობა თავისკენ მიუთლია და ან კიდევ ის, რომ ფულის გამცემს, თავის სახეიროდ ფულის მსესხებლის უვიცობით, ქარაფშუტობითა და იმის გაჭირებით უსარგებლია. ფულის მამასისხლად გამცემის (ростовщикъ) სისხლის სამართალში მიცემა შეიძლება, ზემოდ დასახელებულის გარემოების გარდა, კიდევ მაშინ, თუ ვინიცობაა დამტკიცდა, რომ მოვალისთვის ისეთი პირობა ჩამოურთმევია, რომლის ასრულებაც მთლად დაჰღუპავს მოვალეს და რომ პირობის ჩამორთმევის დროს ტყუილითა და მართლით უსარგებლია და ათასგვარი ხრიკი უხმარია.

აი ამ გვარის ხასიათისა და თვისებისა იქნება ახალი კანონი ფულის მამასახლისად გამცემთა წინააღმდეგ, თუ იგი დაამტკიცა სახელმწიფო საბჭომ შეუცვლელად. მაგრამ სასტიკი კანონი უშველის-კი საქმეს? რამდენადაც ბევრს დევნას დაუწყობენ ფულის მამასისხლად გამცემს, იმდენად ის უფრო ფრთხილად მოიქცევა და ეცდება, რომ გზა აუქციოს და აუხვიოს როგორმე კანონს. როდესაც გაჭირვებული და ყელ-გადაგდებული კაცი კარზედ მიადგება უსინიდისო კაცს, უეჭველია, ესეც ისარგებლებს ამ გარემოებით და ისეთს პირობას დაუდებს, რომ კანონი უქმი და უძლური შეიქმნება. მეთვრამეტე საუკუნეში განთქმულმა მეცნიერმა ადამ-სმიტმა გამოსთქვა აზრი ამ საგნის შესახებ და ამტკიცებდა, რომ სასტიკი კანონი დიდის სარგებლით ფულის გაცემას ვერ მოსპობსო. თუ ადამ სმიტის აზრი მართალი და შეურყეველია, უეჭველია, ახალი კანონიც იმდენს სარგებლობას ვერას მოუტანს გაჭირებულს კაცს, რამდენიც მოსალოდნელი იყო, და მაშინ კიდევ მთავრობამ სხვა ღონე უნდა იღონოს საქმის კეთილად წაყვანისათვის.

ა. ფრონელი

*) იხ. „ივერია" № 127.

ახალი ამბავი

*** გუშინ-წინ, 4 ივლისს, მეორე წარმოდგენა გამართა მოსკოვის საოპერეტო დასმა. წარმოადგინეს სტრაუსის სამ-მოქმედებიანი ოპერეტი „ბოშათა ბარონი". ხალხი ამ ხელობაზედ გაცილებით ბევრი დაესწრო უწინდელზედ და მადლიერიც დარჩა წარმოდგენისა. ამ წარმოდგენაზედ განსაკუთრებით თავი იჩინეს ახალგაზ. და მომღერალმა ქალმა ქ-ნმა იანოვსკაიამ, რომელიც მთავარ ქალის როლსა თამაშობდა, და თვით დასის გამგემ ბ-ნმა ლიუბოვმა. საერთოდ წარმოდგენამ ძალიან მწყობრად ჩაიარა, მხოლოდ კალმან ზუპენის როლის აღმსრულებელი უშლიდა ხელს ანსამბლს. ხორო თუმცა-კი მცირე, მაგრამ რიგიანად გაწვრთნილი ჰყავს ამ დასს და ყველაფერს მცოდნე რეჟისორის ხელი ეტყობა.

*** ბ-ნს ტფილისის პოლიცმეისტერს განუზრახავს შეადგინოს ნუსხა ყველა მეეტლისა. ამ ნუსხაში მოქცეული უნდა იყოს ეტლის ნომერი, პატრონის სახელი და გვარი და ადრესი. ნუსხის შედგენა იმან გამოიწვია, რომ, თუ ეტლში მჯდომარეს დაავიწყდა რამე შიგ, დაეკარგა და ან თუ მეეტლე უღიერად მოექცა ვისმე, პოლიციის მოხელეს ადვილად შეეძლოს იმის ვინაობის შეტყობა და პოვნაო. აქამდე-კი პოლიცია მთელის კვირაობით დაეძებდა ხოლმე დამნაშავე მეეტლეს.

*** ამაღამ ბ-ნ ლარშეს ბაღში უნდა გაიშალოს კაქტუსის ყვავილი, რომელსაც „ღამის დედოფალას" უწოდებენ. ეს მცენარე იმითია საყურადღებო, რომ ყვავილი შვიდ წელიწადში ერთხელ გამოაქვს და ამ ყვავილის კოკორმა გაშლა ღამით იცის. საღამოს რვა საათიდგან კოკორი დაიწყებს ხოლმე გაშლას და ღამის თერთმეტ საათამდე სულ გაიშლება, ორს საათს გაფურჩქნულია და ნაშუაღამევს პირველ საათიდგან ორამდე-კი ჭკნება და განთიადისას სცვივა კიდეც.

*** გუშინ-წინ, ამ თთვის 4, ტფილისში ჩამოვიდა სახელმწიფო სადგილმამულო ბანკის გამგეობის წევრი, სტატსკი სოვეტნიკი ნიკოლოზ თევდორეს ძე ფონკრაუზე.

*** რაჭის მაზრის სოფელს ხვანჭკარაში ერთი შესანიშნავი ძველი შენობა აღმოჩენილა. ეს შენობა მიწის ქვეშ არის თურმე, ძალიან ღრმაა და 10 საჟენზედ რომ ჩაიდეს კაცი, ძირს მაინც ძლივს დაუნახავს. თვით შენობა ქვითკირისაა და ზემოდგან თაღი აქვს კამარად შეკრული. შიგ ისეთი ცივი წყარო ამოდის თურმე, რომ ვეებერთელა ყინულები ძევს ნაპირებზე. ამ შენობას კედლებში დატანებული აქვს ძველის დროის ჩანგლები.

*** სოფ. ლელგა (ქობულეთის განყოფილებაში): ჩვენს ძმებს, ქართველს მაჰმადიანებს, აღძვრიათ სურვილი სწავლა-განათლებისა და ჰსურთ სასწავლებელი დაიარსონ. ხსენებულს სოფელში მოლაპარაკებაც ჰქონდათ ამ საგანზედ და იმ აზრს დაადგნენ, რომ ვითხოვოთ სასწავლებლის დაარსების ნება-რთვა და დროზედ შევუდგეთ საქმესაო. ქართულისა და რუსულის ენის სასწავლებლად საუკეთესო მასწავლებლის მოწვევა უნდათ, ხოლო სჯულის მასწავლებლადკი ისევ მოლლა იქნებაო.

*** ოზურგეთი: ამ დღეებში მისს ბრწყინვალებას თავ. გრიგოლ გურიელს წერილი მოუვიდა „მოსკოვის საარხეოლოგიო საზოგადოებისაგან". ეს საზოგადოება დიდ მადლობასა სწირავს მის ბრწყინვალებას დახმარებისათვის და აგრეთვე სთხოვს, რომ გურიის საისტორიო და საარხეოლოგიო ნაშთები მოგვიგროვეთო. გ. გურიელი დიდის გულ-მოდგინეობით შეუდგა ამ საქმეს და მრავალი საყურადღებო ძველი მიწერმოწერა და ნაშთი იპოვა კიდეც. თ. გურიელი ამ საქმისათვის არც ხარჯსა ჰზოგავს და არც შრომას, ოღონდკი იპოვოს ძველი ნაშთი რამ.

*** ქავკავი: თიბათვის უკანასკნელს რიცხვებში კავკავში ორმა ებრაელმა, ვაჟმა და ქალმა, მოიკლა თავი. ვაჟი იყო ჩვიდმეტ-თვრამეტის წლისა ღ ქალი თოთხმეტ-თხუთმეტისა. ამათ ერთმანეთი ძალიან ჰყვარებოდათ და ვაჟს ეთხოვნა ქალის მამისათვის, რომ ნება მომეცი შენი ქალი შევირთოვო, მაგრამ მამას უარი ეთქვა. ამიტომ ორთავეს გადაეწყვიტათ თავის მოკვლა და გასულიყვნენ კავკავს გარედ სასაფლაოზედ. იქ ერთი რუსის დედაკაცი შეხვედროდა ვაჟს, დედაკაცისათვის ერთი აბაზი ეჩუქებინა და ეთქვა, გაიარე და მამაჩემს უთხარი, ჩქარა მოგვხედოს, თუმცა ცოცხალს-კი ვეღარა გვნახავსო. მერე აელო რევოლვერი, ჯერ ქალისთვის ესროლნა საფეთქელში და მერე თითონ მიერტყა შიგ შუბლში. ორივენი იქვე გადაქცეულიყვნენ. რუსის დედაკაცმა დანაბარევი უთხრა ვაჟის მამას, ისიც მაშინვე წავიდა და ორივეს მკვდარსლა მიუსწრო. თავის მკვლელთ თითო წერილი დაეტოვებინათ. ეს წერილები პოლიციის უფროსმა წაიღო და ჯერ არავინ იცის, შიგ რა სწერია.

*** ღ. სურამი: დიდი ხანი არ არის მას შემდეგ, რაც ჩვენმა მომრიგებელმა მოსამართლემ რამდენსამე ალაგას დასჭრა ღამის 2 საათზედ თავის სახლში ერთი ვიღაც რუსი, რომელიც ფანჯრიდგან გადამძვრალიყო. ჯერ გამოძიება ამ საგანზე არ გათავებულა, რომ მეორე შემთხვევა დაერთო ამავე მოსამართლესა. 30 ივნისს, ღამით, ბორჯომიდგან მოსულა ხაშურის სადგურზედ, სურამს მომავალ მატარებელს გაუსწვრია და იძულებული შექმნილა, რომ საქონლის მატარებელით წასულიყო დ. სურამში. საათის ორი ყოფილა ღამისა, როცა მომრიგებელი მოსამართლე მოსულა სურამში ერთის კაცით. როგორც მიახლოვებიან ზემო ხიდს, საზარელი ყვირილი გაუგონიათ ქალისა და კაცისა: გვიშველეთ, გვკლავენ, გვძარცვავენო და სხვანი. თვით ამათაც შეშინებიათ, თანა მოგზაური მომრიგებელ-მოსამართლისა გაქცეულა, რკინის გზის სადგურიდგან კეტებიანი მუშები წამოუყვანია, მაგრამ დამნაშავეები ამასობაში გაქცეულან. წაურთმევიათ საათი და, რაც ფული ჰქონია, ერთის მოხუცებულის კაცისთვის, ცოლის გაძარცვა-კი ვეღარ მოუსწრიათ, მძიმედ გაულახავთ მოხუცებული კაცი და დარჩობაცა სდომებიათ. მომრიგებელი მოსამართლე მაშინვე შეუდგა საქმის გამოძიებას და აი რა აღმოჩნდა: ამ მოხუცებულის ცოლი ყოფილა მოსამსახურედ ერთს აგარაკად მოსულს ოჯახში, ქმარი მისულა წასაყვანად, მოჰგვიანებიათ და ღამის ორ საათზედ წამოსულან, ხიდთან დახვედრიან ოთხი კაცი, ერთი უცვნია, ხარაზი ყოფილა, და დანარჩენები-კი ვერა. წაუჭერიათ ყელში და, რაც ფული ჰქონია მოხუცებულს, წაურთმევიათ და საათიც ამოუგლეჯიათ. მომრიგებელი მოსამართლე ჯარის-კაცებით მაშინვე ხარაზის დუქანში წავიდა. თვით ხარაზი შინ არ იყო. დუქანში იწვა იმის ქარგალი. ამან უთხრა მოსამართლეს, რომ ხარაზი საქეიფოდ არის წასული, მე ცხენვალელი ვარო. ეს კაცი უბილეთო აღმოჩნდა და მომრიგებელ მოსამართლემ

ეროვნული ბიბლიოთეკა

ჯარის-კაცების ხელით მაშინვე მამასახლისთან გაამგზავრა და შეუთვალა, ეს კაცი უბილეთოა, შეიპყარ და ხვალ წარმომიდგინეო. დუქანთან დარაჯები დააყენა: მეორე დღეს, დილით ადრიანად, თვით ხარაზი ბესო გოგინაშვილიც ტყიდგან მობრძანდა და იქვე შეიპყრეს. იმედია ყველა დამნაშავეს აღმოაჩენენ.

*** დ. ხაშური: 2 ივლისს რკინის გზის მატარებლით აქ მობრძანდა ტფილისის გუბერნატორი ბ. შერვაშიძე და გორის მაზრის ახალი უფროსი ბ. განსევიჩი. ხაშურის სადგურზედ მათს ბრწყინვალებას დახვდნენ რამდენისამე სოფლის საზოგადოების მოხელენი. ბ-ნმა გუბერნატორმა გამოჰკითხა ამ წლის მოსავლის პირი, სახნავ-მიწების მდგომარეობა და უპასუხეს, რომ წელს ქერი და პური კარგა ბლომად მოვიდა, სიმინდმა-კი ცოტა უღალატა ხალხს, რადგანაც დიდი გვალვები იყოო. შემდეგ მისი ბრწყინვალება აქედგან ახალ ქალაქის მაზრაში გაემგზავრა და თან გაჰყვა ბ-ნი გორის მაზრის უფროსი თავის მაზრის საზღვრამდე გასაცილებლად. ამას წინად გაზ. „ივერიაში“ დაბეჭდილი იყო ხაშურში გაძარცულთა სია. ხოლო იმ სიაში შეცდომით არის მოქცეული ღვალიშვილის სახელიცა. ღვალიშვილი არ გაუქურდავთ.

*** გაზ. „ახ. მიმოხ.“ სიტყვით, ქუთაისის სათავად-აზნაურო საადგილმამულო ბანკის ზედამხედველს კომიტეტს დაუდგენია: «სამსახურიდგან დათხოვნილ იქმნას თავმჯდომარე ბანკის მმართველობისა კალისტრატე ნიკოლოზის ძე ჩიკვაიძე და დაინიშნოს საგანგებო საზოგადო კრება ბანკის-წევრთა სეკტემბრის პირველისათვის. ამ გარდაწყვეტილებას კომიტეტი იმითი ახაბუთებს, რომ ჩიკვაიძე არ ასრულებდა თავის მოვალეობას და არ დაუბრუნა კომიტეტს რწმუნების ქაღალდები, თუმცა კომიტეტმა რამდენჯერმე მოსთხოვაო.

*** ივლისის 4, დილის ათს საათზე, პოლიციის მეშვიდე ნაწილში, კახეთის მოედანზე, ლაჩინოვის დუქანში, გარდაცვალდა ალექსანდროპოლის მაზრის სოფ. იაგუბლის მცხოვრებელი ავეტიქ პოლოსოვი. პოლოსოვისათვის თავში დაერტყათ რაღაც მძიმე იარაღი. ბრალს ამ საქმეში სდებენ იმავე სოფლის მცხოვრებელს გუგასა არაქელოვს, რომელიც უკვე შეიპყრეს. გამოძიება სწარმოებს.

*** ამავე დღეს, ღამით, პოლიციის მეხუთე ნაწილში, აქიმოვის ქუჩაზე, ისარლოვის სახლში, ტფილისის მცხოვრებლის მეორე გილდის ვაჭრის დავით გრიგოლის ძის ფარსუოვის სადგურის დაუკეტავის ფანჯრიდგან მოიპარეს 258 მან., ამას გარდა წაიღეს ოქროს საათი, 153 მან. ღირებული, ვერცხლის ქამარი, 42 მან. ღირებული, მაუდის 36 მანათიანი ჩოხა და ტილოს ახალუხი 6 მ. და 51 კ. სულ ფულიანად დაიკარგა 496 მან. და 30 კ. გამოძიება სწარმოებს.

*** ივლისის 5, დილის ოთხს საათზე, პოლიციის მერვე ნაწილში ტფილისის მცხოვრებლის გიორგი აბაკიძის სადგურიდგან მოიპარეს ვერცხლის ქამარი და ჩოხა, სულ 45 მანეთისა. ქურდი, სპარსეთის ქვეშევრდომი ქერბალაი ასკარ-კასუმ ოღლი, შეიპყრო პოლიციელმა ჩაჩიკეშმა და სასამართლოს გადასცა.

*** ივლისის ოთხს, სიღნაღის მაზრის სოფ. ანაგის მცხოვრებლმა გლეხმა აბრამ ივანეს ძე ბოტიაშვილმა განაცხადა, რომ ივლისის 4 ავჭალის ქუჩაზე, ახუნდაროვის სახლში, ჩემის სადგურის დაუკეტავ ფანჯარაში შემომიხდნენ და მომპარეს ორი წყვილი ფეხსაცმელი, 17 მანეთის ღირებულიო. ქურდს და დანაკარგს დაეძებენ.

*** ამავე დღეს, საღამოს შვიდს საათზედ, შორაპნის მაზრის სოფ. მანდაეთის მცხოვრებელი გლეხი 22 წლისა მტკვარში ბანაობის დროს დაირჩო. დამრჩვალის გვამი ჯერ ვერ უპოვნიათ.

*** ამავე დღესვე, ღამის 12 საათზე, ტფილისის მცხოვრებლის არტემ ოჯანეზოვის სახლში, რომელიც ავჭალის ქუჩაზე იმყოფება, გორის მცხოვრებელმა გიორგი კუმელაშვილმა სახლის ფანჯარა გამოამტვრია და უნდოდა მოეპარა რამე, მაგრამ მალე შეუტყო პოლიციელმა ვასილ დავიდენკოვმა, შეიპყრო და პოლიციაში წაიყვანა. ეს საქმე სასამართლოს გადაეცა.

დაბა და სოფელი

(მოწერილი ამბავი)

გურია, 2 ივლისი. აგერ რვა წელიწადი გადის მას შემდეგ, რაც ჩვენში ადგილების გამიჯვნა დაიწყეს. კიდევ რამდენიმე წელიწადი მოუნდება, ვიდრე მთელის გურიის სივრცე-სიგანე გაიზომება და გეგმის შედგენა მოსრულდება. რაც შეეხება სრულს გამიჯვნას, მიჯნის დადგმას და დავის მოსპობას, ამას ხომ ჩვენი შვილიშვილებიც ძნელად მოესწრებიან. როცა დავა ასტყდება ხოლმე ხაზინის გლეხთა და კერძო მემამულეთა შორის და სადაო ადგილების საქმე მორიგებით არა თავდება, საქმე ოცსა და ოც-და-ათს წელიწადს გასტანს, ისე გახიანდება და გამწვავდება ხოლმე. დავაში ჩავარდნილ ადგილებს ხომ არც გირაოდ მიიღებენ: ამასთანავე თუ მოვიხსენიებთ იმასაც, რომ სამოც დღიურზედ ნაკლები ადგილი, პატრონს საკუთრების უფლებაც რომ ჰქონდეს, არ მიიღება გირაოდაო, აშკარად დავრწმუნდებით, რომ ჩვენის თავად-აზნაურობის უმრავლესობა ახლად დაარსებულ სახელმწიფო ბანკით ვერ ისარგებლებს და ფულს ვერ გამოიტანს სესხად. როგორც ძველად აშენებულ ეკკლესიის კედლების ზედწარწერიდგან და სხვა საბუთებიდგან სჩანს, თავ. მაჭუტაძეები შვიდასი წელიწადია ადგილ-მამულის მფლობელად ითვლებიან ნიგოითში და არც ხაზინას ჰქონია მათთან დავა არასოდეს. ამას გარდა გურიის თითქმის ყოველ სოფელში დიდის ხნიდგან დავა და ცილობაა გამიჯვნის გამო და ნიგოითში-კი არავითარი დავა არა სტყდება და ნახშირის ჩაყრით იმიჯნება ადგილები. ადგილების გამიჯვნისათვის ქირა ადგილის მეპატრონეთ გადახდებათ ხოლმე და ქცევა ადგილზედ ხუთ მანეთზედ მეტი გადასახადი არ მოუწევს. გურიაში გლეხები საზოგადოდ დიდად შევიწროებულნი არიან უადგილობით, ბევრს მათგანს ბატონებისაგან ადგილი არ გამოუსყიდნიათ და დროებით ვალდებულად ირიცხებიან, ბევრს ჭილობის სივრცე ადგილი არ მოეძებნება, საზნად არის ჩაწერილი, დაგირავებულს ადგილზეა დაბინავებული და აქა ჰმუშაობს. საკვირველია, რომ მიწის მზომავისათვის სახლის დაქირავება, შეშის მიტანა, კაცებისა და ცხენების შოვნა მხოლოდ გლეხებს აწევთ კისრად. არ იქნებოდა ურიგო, ჩვენს სოფლის მოხელეებს გაეგოთ, ზემოაღნიშნული გარდასახადი წოდების განურჩევლად უნდა იყოს განაწილებული, თუ არა.

ამ ერთის წლისა და ნახევრის წინად, როცა გურულებს გამოუცხადეს, რომ სია შეადგინეთ თქვენ შორის მყოფ მავნე კაცთაო, ძალიან ბევრს დასდეს ბრალი სხვა-და-სხვა ავ-კაცობისა (ზოგ სოფელში 60 სულზედ მეტს ქალსა და კაცს შეუდგინეს განაჩენი). მთავრობას რომ ყველასათვის დაჭერა გადაეწყვიტა, ჩვენი ციხე-საპყრობილე ავსებით აივსებოდა და ვერც-კი დაიტევდა. თითო სოფლის საზოგადოებიდგან 3—4 ჩასვეს სატუსაღოში რამდენისამე თვის ვადით, დანარჩენთა შესახებ-კი ადგილობრივს მამასახლისსა და დარაჯებს უბრძანეს, თქვენ გეჭიროთ მაგათზედ თვალ-ყურიო.

ორი კვირაა მას შემდეგ, რაც ყველა განაჩენში მოქცეულს დააბარეს, რომ ყოველ სამს დღეში ერთხელ ამა-და-ამ ადგილას გამოცხადდით პოლიციის ბოქაულის წინაშეო, და ზოგი 19—23 ვერსის მანძილიდგან დაიარება, რომ ეჩვენოს ბოქაულს. შენიშნულ და მავნე კაცთა სიაში მოქცეულნი დიდს სასოწარკვეთილებაში არიან ეხლა და იმას ამბობენ ნაღვლიანად, რომ ამიერიდგან რაც უნდა კარგად მოვიქცეთ, აღარას გვიშველის კაი-კაცობა, ავ-კაცობის ლაქი დაგვედო და ამ ლაქას ვეღარა ასწმენდავსრაო. განაჩენის შემდგენელნი სოფლელნი სწუხან ეხლა და ხშირად ამბობენ „საცოდაობა ჩავიდინეთ, უსამართლოდ მოვექეცით ზოგიერთს, არ გვეგონა თუ ასეთი ბოლო მოჰყვებოდა ჩვენს განაჩენს და სამუდამოდ დასჯილი შეიქნებოდნენ, მაგრამ ახი რაღას გვიშველითო.

ყველას უნდა მოეხსენებოდეს, ვისთვისაც დიდის დანაშაულობისათვის არ შეუდგენიათ განაჩენი, თუ ისინი ხასიათს გაისწორებენ, წესიერად და პატიოსნად იცხოვრებენ, სოფლელებს ნება აქვთ კვლავ დაადგინონ განაჩენი, რომ ეს კაცი სოფლისთვის მავნებელი და მაწყენარი არ არის და კეთილ-საიმედო კაცად მიგვაჩნიაო, რადგან ხასიათი გაისწორაო. ასეთს განაჩენს წარუდგენენ მაზრის უფროსს, მაზრის უფროსი თავის აზრს დააწერს და წარუდგენს გუბერნატორს. ამ ნაირად შენიშნულსა და შებღალულს კაცს შეუძლიან გატეხილი სახელი ისევე გაიმრთელოს, ისევე მხარში ამოუდგეს თავის ნაცნობსა და მეზობელს. ამისი მაგალითი არა ერთი და ორი ყოფილა.

სამის წლის წინად „ივერია“ უკიჟინებდა გურულებს, რომ გურულები ისეთს დღეს უქმობენ, რომელიც სულ არ არის საუქმო და საღმრთო წერილის წინააღმდეგიც-კი არისო. დაცინვით ისიც იყო ნათქვამი, რომ გურულებმა ქეროპიელებს გადააჭარბეს ჭკუა-გონებით, რადგან ქეროპიელებმა მიწის-ძვრის წინააღმდეგ ვერავითარი ღონე ვერ იღონეს და ეს ბუნების არა-სასიამოვნო მოვლენა ვერ აიცილეს თავიდგანაო. გურულების გამჭრიახობამ-კი კარგად გამოარკვია, რომ მიწის-ძვრის მიზეზი პარასკეობით მიწის შეძრა და ყანის მუშაობა ყოფილაო. ტრაპიზონელი ხოჯა სიხარულით ცას დაეწია და ჯამეში ალლა-ისში გადაიძახა, აგი გითხარით, გურულები ჩვენი ღვიძლი ძმები არიან, რაჩვენს ადათს და ჩვეულებას არა ჰღალატობენ, რადგან, როგორც მაჰმადიანები ვუქმობთ პარასკევს, ისინიც ისე უადრს გვიწევენ და უქმობენო. ეს დაცინვა „ივერიისა“ დარჩა ხმად მღაღადებელისად უდაბნოსა შინა: პარასკევს წინანდებურად ეხლაც უქმად ინახვენ. მაშინაც იყო და ეხლაც არის ერთი-ორი სოფელი, სადაც პარასკევს მუშაობა ცოდვად არ მიაჩნიათ. მოუქმეთა შორისაც შეგნებული აქვთ, რომ საქმის დღის გაუქმება ცოდვა უფროა, ვიდრე მადლიო, მაგრამ, მაინც ვერ გაუბედნიათ ყანის მუშაობა პარასკევს. რომ ჰკითხოთ, თქვენ მაინც რატომ არა მუშაობთ, ხომ გესმით, რომ უსაფუძვლოდ და ცრუ-მორწმუნოებით უქმობენ პარასკევს ტყუილად, აი რას გიპასუხებენ: „რჯულის წინააღმდეგად, ხალხის დამღუპველად და წეს-წყობილობის დამარღვევლად დაგვსახავენ და განაჩენს მოგვახვევენ კისერზედაო“.

კაი ხანია ჩვენში გვალვა და სიცხეები სდგას, დილა-საღამოთ ნამი საკმაოდ მოდის; აქამდის წვიმები არც-კი იყო საჭირო. სიმინდები მშვენიერია და კარგს მოსავალს გვიქადის. ყანები ერთ დროს დაითესა და ერთ დროსვე უნდა გაითოხნოს. თუმცა ფულის ქასტობაა, მაინც მუშა ჩვენში დღეში სამ აბაზადაც ძლივს იშოვება.

თეოფანე კალანდარიშვილი

მგზავრობის დროს ნანახი ძველი ზარები ქართულის ზედ წარწერით კავკავის მაზრისა და ქურთათის ხეობის სოფ. ჯიბლისში.

თიბათვის ხუთს მშვენიერი დღე იყო, როცა ადრიანად გავემგზავრეთ მე და ჩემი თანამგზავრი ქურთათის ხეობისაკენ. მეორე დღეს, შვიდს თიბათვეს, გათენდა თუ არა, გამოვედი გარედ. ჩვენი მასპინძელი კარგა მაღლობზედ იდგა და ამიტომ ამ მაღლობიდგან ადვილად შეიძლებოდა ხეობის არე-მარეს დათვალიერება. ხეობაში ბევრგან მაღლობ კლდეებიდგან გადმოიყურებოდა ძველი კოშკები, ზოგს მათგანს ომიდგან გამოსული კაცივით თავ-პირი ჩამომტვრეული ჰქონდა, თუმცა-კი მაინც ამაყად გადმოიყურებოდა, არწივივითა, მაღალის კლდის მწვერვალიდგან. სხვათა შორის ჩემი ყურადღება მიიქცია ერთნაირმა შენობამ. ამიტომ ჩვენს მასპინძელსა ვკითხე, რა შენობაა-მეთქი. მასპინძელმა ამიხსნა, რომ ამ შენობაში უწინ მიცვალებულთა გვამები უწყვიათ დასაფლავების მაგიერადაო. ვთხოვე, რომ ეჩვენებინა როგორმე. იმანაც აღმისრულა ხადილი; მივედი შენობასთან, შევიხედე და კარგად დავათვალიერე, როგორც უნდა სწყობოდათ მიცვალებულები. ასეთი შენობა ყოველ გვარეულობას საკუთრად თავისთვის ჰქონდა აშენებული და მიცვალებულები ასე უწყვიათ: შენობაში ქანდარასავით გადებულია ხეები თახჩა-თახჩად. მიცვალებულთათვის უკეთებიათ ნავის მსგავსად შეკრული ფიცრები, ამ შეკრულ ფიცრებში შიგ უსვენებიათ გარდაცვალებული ტანისამოსით და ისე უწყვიათ ამ ფიცრებზედ. ერთი თახჩა რომ გაივსებოდა, ახლა მეორესა, მესამესა და მეოთხეზედ ასვენებდნენ თურმე. მიცვალებულთ გვამები ეხლაც საკვირველად შენახულა, ტყავი ზედ შემხმარი აქვთ, ხოლო სხეული-კი დაუშლელია. მიცვალებულთ ეტყობათ, რომ ქრისტიანები არიან.

ცხრა თიბერვალს ისევ უკან წამოვედით. ჩემმა თანამგზავრმა მიამბო, რომ აქ სოფ. ჯიბლითს პატარა ძველს ეკკლესიაში ძველი ზარები არის ქართულის ზედ წარწერითაო. ვთხოვე, რომ იმ სოფლისკენ გამეტარე და მაჩვენე ის ზარები მეთქი. შუადღე იქნებოდა, როცა ჩამოვიარეთ იმ სოფელში, რომელსაც ჯიბლიხი ეწოდება, და პირდაპირ ეკკლესიისკენ გავემართეთ. ეკკლესიის გალავნის შესავალ კარების თავზედ ბლომად აწყვია დიდრონი ვერძისა, ჯიხვისა, ირმისა და ხარის რქები, ხონჩასავით აშენებული. ეკკლესიის ეზო სუფთად არის დალაგებულ-დაგვილი, იქვეა ეკკლესიის დღეობაში თემის მლოცავების დასასხდომი ტრაპეზიც, ე. ი. პურის საჭმელი: აქვე თაროებზედ აწყვია სასასმოები, ჯიხვის რქები, კათხები, ჯამები და ჰიქები ლუდ-არყისთვის; ეკკლესიის კარები კლიტით იყო დაკეტილი. გასაღები მოვიკითხეთ თუ არა, მაშინვე მოგვიტანა ერთმა ოსმა, რომელიც პირჯვრის წერით და ქუდ მოხდილი შემოვიდა ეზოს კარებიდგანვე. ოსმა გაგვიღო კარები და შევედით ეკკლესიაში. ეკკლესია დაბალია და პატარა, პრტყელის ჰქვის ქვით დახურული. მოგვიტანეს ზარებიც პირველ ზარს აწერია:

ქ ⁖ ჩუენ ⁖ კელმწიფემან. ქართლისამან: მე. (შემდეგ აღარ ეტყობა ნაწერი, რადგანაც ზარი გახვრეტილია და ტყვია აქვს ჩასხმული) მეფემან ⁖ პატრონმან ⁖ გიორგიმან შემოგწირეთ: ზარი ესე. შენ. წმინდა. გიორგის ჯიბლისისასა. ჩვენდა. გასამარჯვებლათ. ქ: ვეს ტა. „ტა.“-თი თავდება ნაწერი ზარისა და არ აცხადებს, თუ რომელი გიორგია აქ მოხსენებული გიორგი. ზარი გამოვა თორმეტი გირვანქა და უშნოდ არის ჩამოსხმული, თითქოს კვერით იყოს შეჭედილიო. მეორე ზარს თავი აქვს გადამტვრეული და ზედ აწერია: ქ ⁖ მე ⁖ მეფემ ⁖ არჩილ დავდე ⁖ ეს ⁖ ზარი ჯიბლისის საჯვარეს ⁖ ღმერთმან. ქნას ამის ⁖ საქმეზ ⁖ მიდიოდენ. ოსნი ⁖ სამეფოს ⁖ სადიდებლად.“ ამით თავდება წარწერა. ეს მეორე ზარი პირველზედ უფრო ცოტა მოდიდოა და სუფთად არის ჩამოსხმულიც, როგორც ეხლანდელის დროის ზარებია და ზედაც სუფთა ასო მთავრულის ხელით წარწერაა გაკეთებული. როგორც მიამბეს, ქურთათის ხეობაში ბევრი და ბევრგან არის თურმე შესანიშნავი ნაშთი, დიდად გამოსაყენებელი საქართველოს ისტორიისათვის, მაგრამ, სამწუხაროდ, ვეღარ მოვიცალე, რომ ის ადგილებიც მენახა. კარგი იქნება, რომ მცოდნე ვინმე იდებდეს თავს, გასინჯავდეს ამ ნაშთებს და ერთიან მოივლიდეს ამ ალაგებს.

ქართველი ოსეთში.

წერილი რედაქციის მიმართ

გარდა იმ შემოწირულებათა 1883 მან. და 6 კაპ., რომელიც მოუვიდა წარსულს წელს, დეკემბრის დამლევამდე, „კომიტეტს ზემო ნიკოზის ტაძრის განახლებისა და შეკეთებისას“ კიდევ მოუვიდა პირველ იანვრიდგან ამა 1890 წ. დღევანდლამდე ამავე კომიტეტს შემოწირულება შემდეგთაგან:

სოფლის ზემო-ნიკოზის მკვიდრთა გლეხებისაგან შემოვიდა 524 მ. და 48 კ. რუსეთით ქ. სერფუხისაგან 11 მან. 42 კაპ., ეპისკოპოსის ევგენისაგან 7 მან., რუსეთის დეკან. თ—საგან 2 მან., მღ. იოანე ლებედინსკისაგან 14 მან., ბლ. მღ. აბაშიძისაგან შეკრებილი 5 მან. ბ. კახიძისაგან

შეკრებილი 20 მან., ტფ. რეალური სასწ. დირექტორის მიერ შეკრებილი 4 მან., ამიერ კავკასიის რკინის-გზის უფროსისაგან შეგროვილი 6 მან. 92 კაპ., რუსეთით. ქ. კლინის სამართველოსაგან 2 მან. და 40 კაპ., მღ. მღ. მამაცევისაგან 9 მან. ბათუმიდგან ბ-ნ ეოლ—საგან 1 მან. ქ. ქუთაისის გიმნაზიის მასწავლებელთაგან 2 მან. და 75 კაპ. ქ. განჯის დირექტორისაგან 8 მან. და 30 კაპ. ბაქოს რეალურ სასწავლებლის დირექტორისგან 6 მან. ბოქაულის ქ. სერფ. შეკრებილი 55 მან. და 53 კაპ. სოფ. ლლებოვის საზოგადოებისაგან 10 მან. ბოქაულის მიერ ქ. დმიტრ. 3 მან. და 37 კაპ.

ქ. გორიდგან ამიერ კავკასიის სასტატო სასწავლებლის დირექტორის მიერ შეკრებილი რწმუნებულს მასწავლებლებთა შორის 5 მან. და 70 კაპ. შესწირეს: დირ. ს. სტრელეცკიმ 1 მან. ალ. ჩერნიჩევსკიმ 1 მან. ნიკ. ნოვოსპასკიმ 50 კაპ. ი. პიასეცკიმ 50 კაპ. ნ. ბოზ. 20 კაპ. ლევგოლ. 20 კაპ. ი. ბიბოევმა 20 კაპ. ი. ხუდაკოვმა 40 კაპ. ნ. დიმიტ. 50 კაპ. კ. გარაყანიძე 20 კაპ. მღვდ. ლაზარე ტურიევმა 50 კაპ. და ნიკ. ლომაურმა 50 კაპ. რუსეთიდგან იაკუტსკის ობლასტიდგან ბ. მ. კარლოპოლოვმან 50 მან.

დაბა გორჯიდგან 1 მან., ქ. ერევ. ბატ. ნ. რცილაძის თაოსნობით 8 მ., შემოსწირეს: ნიკ. მიხ. რცილაძემ 2 მან., ივანემ 50 კაპ., ალ. ბონდორევმა 1 მან., № 50 კ., № 50 კ., ტ. ტერ-აკოპოვმა 1 მ., გედეონ აგარონიანც 1 მან., პეტრე ლუცო 1 მან. და სერგეი შიშკინმა 1 მან., კუბანის გიმნაზიის დირექ. შეკრებილი 6 მან., ქ. ახალ-ციხის ბლ. მღვდლის მამა დიმიტრი ხახუტაშვილისაგან შეკრებილი 26 მან. და 45 კაპ., შემოსწირეს: იაკ. ორბელიანმა 1 მან., პავლე პეტრეს ძე სეხნიევმა 2 მან., ალ. ადამიძემ 1 მან., ალექსანდრე მუსხელაშვილმა 3 მან,, მარიამ გამრეკელისამ 1 მან., ვას. გამრეკელმა 1 მან., ელისაბედ კალატოზოვისამ 50 კაპ., ეფემია კოპინაშვილისამ 1 მან., ილია გამრეკელმა 1 მან. და 30 კ., პავლე ხმალაძემ 20 კ., ვლ. მცხეთაძემ 1 მან., ვ. კოპტონაშვილმა 1 მან., ათინ. გიორგობიანმა 1 მან., ნიკო ძიძიკაშვილმა 1 მან., იოსებ ოქროპირიძემ 1 მან., მიტო ტურიშვილმა 1 მან., ბ-ნ უთნელოვმა 1 მან., იოსებ ჩიკოიძემ 1 მან., მიხეილ ივანეს ძე მუსხელაშვილმა 1 მან., გ. ჩიჟაძემ 1 მან., მღ. დ. ხახუტაშვილმა 1 მან., მღვ. სვ. ზედგინიძემ 80 კაპ., მღ. დიმ. მეტრეველმა 50 კაპ., მღ. ს. უსტიევმა 35 კაპ., მღ. გიორგი ხარაზოვმა 20 კაპ., მღ. თ. მეტრეველმა 30 კაპ., ახალციხის მღ. მ. ქამუტოვმა 30 კაპ. ხ. სასტატო სემინარიის მასწავლებლის ბ-ნ გიორგი უთურგაულის თაოსნობით შეკრებილი შეწირულება 24 მან. 50 კაპ. მოგვივიდა. შემოსწირეს: ბ-ნ გიორგი უთურგაულმა 10 მან. ი. პეტროვმა 2 მან. ი. ზვერევმა 2 მან. №—მა 50 კაპ. ლ. ხმალაძემ 2 მან. ა. სუსლოვმა 1 მან. მღვ. აედაშკევიჩმა 2 მან. ან. ჩაჩავამ 1 მან. ბესარიონ ჩომახაძემ 1 მ., კ. ლორთქიფანიძემ 2 მან. და ევგენ ქუთათელაძემ 1 მან.

ქ. გორიდგან ბ-ნ შ. დავითაშვილის მიერ შეკრებილი 4 მან. და 75 კაპ. მივიღეთ. შემოსწირეს: ვანო კაპანაძემ 1 მან., პავლე ბურჯანაძემ 1 მან. ზაქარია დავითაშვილმა 1 მან. და 50 კაპ., და ეკატერინა ფურცელაძისამ 1 მან. და 25 კაპ.

	მან.	კაპ.
წინანდელი შემოწირულება იყო	1883	6
და ეხლანდელიც . . .	819	57
სრულებით შესდგა . .	2702	63

გამგე კომიტეტი ნიქოზის ტაძრის განახლებისა და შეკეთებისა უგულითადესს მადლობას უძღვნის ყველა შემომწირველს.

სოფ. ზემო-ნიქოზის ტაძრის მღვდელი
იოანე დავითაშვილი

რუსეთი

ადესის გაზეთები ამბობენ, რომ თანდათან უფრო და უფრო ბლომად მიემგზავრებიან ებრაელები ამერიკაში დასასახლებლადაო. ამას წინად ნიუ-იორკიდგან 119 ებრაელი უკანვე დაუბრუნებიათ ევროპაში, რადგანაც იმათ შეძლება არა ჰქონიათ, რომ პირველ ხნობით თავიანთის ხარჯით ეცხოვრათ და იქაურები არ შეეწუხებინათ.

— შინაგან საქმეთა სამინისტროს ნება დაურთავს იმ ბელგიელ თამბაქოს მწარმოებლებისთვის, რომელთაც „Saarman et Cº"-ფირმა აქვთ, რომ სცადონ, იხეირებს თუ არა ამერიკული თამბაქო მალოროსიასა, ბესარაბიასა, ყირიმსა და კავკასიაშიო. ეს ბელგიელები დიდი ხანია თურმე იკვლევენ ხსენებულ ადგილების ჰავა-ნიადაგს და იმედიც აქვთ, ისეთის კარგის თვისების თამბაქო იხეირებს ამ ადგილებში, რომ მთელ ევროპაში დიდ მეტოქობას გაუწევს და დიდად შეაფერხებს ამერიკიდამ მოტანილ თამბაქოსაო.

— რკინის-გზათა დეპარტამენტმა ნება მისცა რუსეთის გზებს, შეიმუშავეთ ახალი პროექტი საზღვარ-გარეთიდგან შემოტანილ საქონლის გადასახადისაო. ამის გამო მთავარ-საზოგადოებამ ამას წინად კრება მოახდინა რკინის-გზათა წარმომადგენლებისა. ამ კრებას უნდა გადაეწყვიტა, როგორ მოეურიგდეთ უცხო სახელმწიფოთა რკინის-გზებს და რა პირობებით შევეკრათო. კრებამ საჭიროდ იცნო, რომ ყველა საზღვარ-გარეთის რკინის-გზას ერთგვარი პირობა უნდა დაუდოთ და არა სხვა-და-სხვაო. ამასთანავე კრებამ ამოირჩია ცალკე კომისია, რომელსაც დაავალა, გამოიკვლიე, რამდენი საქონელი მოდის საზღვარ გარეთიდგან რუსეთში და რომელ გზებით მოდისო. ამ კომისიას ყოველ დღე აქვს სხდომა და, როგორც ეტყობა, მალე შეასრულებს მინდობილს საქმესა.

რადგანაც საერო განათლების მინისტრი დროებით დაეთხოვა თავის თანამდებობას და პეტერბურგიდგან წავიდა, იმის თანამდებობა დროებით სენატორს ვოლკონსკის მიანდეს.

— შინაგან საქმეთა სამინისტროს განუზრახავს ხელ-ახლად გადაათვალიეროს და ცვლილება მოახდინოს კანონ-მდებლობაში, რომელიც შეეხება ორენბურგის, ტურგაის და ურალის ოლქის ყირგიზებს.

— ვენის გაზეთს „Polit. Cor."-ში დაბეჭდილია შემდეგი განცხადება ავსტრი-ვენგრიის მთავრობისა:

„რუსეთის კანონები მხოლოდ იმ შემთხვევაში აძლევენ ნებას რუსეთის ქვეშევრდომს მიიღოს სხვა სახელმწიფოს ქვეშევრდომობა, თუ რუსეთისავე მთავრობამ ნება დართო. ვინც ამ კანონს დაარღვევს, დამნაშავედ ითვლება და ისჯება სისხლის სამართლის კანონ-მდებლობის მე-525 მუხლის ძალით. ამნაირს დამნაშავეს ყოველივე უფლება ერთმევა და საუკუნოდ იდევნება რუსეთიდგან. თუ დამნაშავე უკანვე დაბრუნდა, ციმბირში იგზავნება. ავსტრიის სამინისტრომ შეამჩნია, რომ რუსეთის იმ ქვეშევრდომთა შორის, რომელთაც ჰსურთ ავსტრიის ქვეშევრდომობა მიიღონ, ბევრმა არ იცის ეს კანონი და, ამიტომ, აცნობებს ავსტრიის მოხელეთ, ჯეროვანი ყურადღება მიაქციეთ ამ გარემოებას და აუხსენით ხოლმე რუსეთის ქვეშევრდომებს კანონის მოთხოვნილებაო".

ამასთანავე ავსტრიის სამინისტროს გადაუწყვეტია, რომ ნურავითარს მფარველობას ნუ გაუწევთ იმათ, ვინც რუსეთის მთავრობის ნებადაურთველად მიიღებს ავსტრიის ქვეშევრდომობას და შემდეგ ისევ რუსეთშივე დაბრუნდებაო.

— ის ტელეფონი, რომელიც პეტერბურგიდგან მოსკოვამდის უნდა გაიმართოს, 10,000 თუმანზე მეტი დაჯდებაო.

— გზათა საინჟინერო ინსტიტუტში წელს სულ 140 ვაკანსიაა თავისუფალი: 60 პირველ კურსზე, 50 მეორეზე და 30 მესამეზე. ვისაც შესვლა ჰსურს, თხოვნა 15 ივლისს შემდეგ უნდა მისცეს.

სიტყვა

თქმული საფრანგეთის საერო განათლების მინისტრის მიერ.

ამ ჟამად საფრანგეთში დიდი ყურადღება აქვს მიქცეული შუათანა სასწავლებელში სწავლების მოწყობის საქმეს. საერო განათლების მინისტრმა, როცა სენატში სჯა იყო ამ საგანზე, გამოსთქვა თავისი აზრიცა. ჩემის აზრითაო, სთქვა იქ მინისტრმა, საქმე იმაში-კი არ არის, უარ-ვყოთ თუ არა ძველი ენები შუათანა სასწავლებელში, ან და რომელის განათლების შეძენა უფრო სჯობია სკოლაში, კლასიკურისა, თუ ეხლანდელის მეცნიერებისაო.

„საქმე იმაშია, ძველს ენებს ისეთს ყმაწვილ-კაცებს ხომ არ ვასწავლით, რომელთაც შეიძლებოდა სხვა გვარი განათლება შეეძინათ. განა მართალი არ არის, რომ კლასიკური განათლება, რაკი მომეტებულს რიცხვს ეძლევა ყმაწვილ-კაცებისას, მით ჰკარგავს თავის ძალას, რადგანაც იმის მაგიერად, რომ იყოს ხვედრი გონებით რჩეულ უმცირესობისა, რომელიც შეიძლებს კიდეც მის გამოყენებას, ყველა ყმაწვილს კაცს ძალის-ძალად ვახვევთ თავს, განურჩევლად, ისეთს ყმაწვილ-კაცებს, რომელნიც ვერ შეითვისებენ იმ განათლებას, ვერ გამოიყენებენ, არ ესმით მისი არსება და რომელნიც სხვა განათლების შეძენას-კი უფრო მეტის ხალისით შესძლებდნენ და ესეთი განათლება უფრო დიდადაც ასარგებლებდა. მაშასადამე, გადასაწყვეტი ეს არის, რომ კარგად ბლომმა ნაწილმა ყმაწვილ-კაცობისამ სხვა გვარი განათლება შეიძინოს და, სახელდობრ, როგორი უნდა იყოს ის სხვა გვარი განათლება? აი ნამდვილი გადასაწყვეტი თუ გნებავთ, სწორედ ეს გახლავთ. რომ მართლა უმეტესობა ჩვენის ყმაწვილის კაცებისა კლასიკურს განათლებას იძენს, ამის დასამტკიცებლად მოვიყვან სიტყვებს ბუასიესას, რომელსაც დიდის პატივის ცემით იხსენიებენ მეცნიერნიც და პედაგოგიებიცა და რომელიც ამასთანავე დიდი მომხრეა კლასიკურის განათლებისა. ბუასიე ამბობს, რომ თვით კლასიკურის განათლებისათვისაც ცუდია, როცა ყველას იმას ახვევენ თავზეო. კლასიკური განათლება ეხლა ბევრში აღარ აკმაყოფილებს დღევანდელის დროების საჭიროებასაო: „თითო დროს, თითოეულ საუკუნეს თავისი საკუთარი მოწოდება აქვს და მოვალეა თავისი განსაკუთრებული როლი შეასრულოს ისტორიაში. სხვა-და-სხვა მოდგმასა და თაობას, თუ სხვა-და-სხვა გვარი დანიშნულება აქვს, არ შეიძლება ერთი და იგივე განათლება ეძლეოდეს. ამას ლაპარაკიც არ უნდა. როცა ყოველივე იცვლება და მოძრაობაშია, წესი და რიგი განათლებისა, სწავლა-ცოდნის შეძენისა, ვერ დარჩება უცვლელი. დარჩება კიდევ და მით თვითვე მოუღებს თავის თავს ბოლოსა. არც სასარგებლო იქნება ასე გაჯიუტებით შეუცვლელად დარჩენილი ძველი წესი და რიგი სწავლა-ცოდნის შეძენისა. მალე მიხვდება ყველა, რომ ამ წესმა და რიგმა თავისი დრო მოსჭამაო, თავისი კალო გალეწაო და სწავლების საქმეში ჩამოვარდება თვლემა და უგემურ-უხალისობა: სწავლების საქმეს ყველა გულ-გრილად მოჰკიდებს ხელს და თუ გამოიყენებს ვინმე ნასწავლს, დიდის უგულობით და მოწყენილობით გამოიყენებს. გადის დრო, კაცს ჰგონია, რომ თანდათან უნდა მატულობდეს ხალისი და ინტერესი მეცნიერების შეძენისაო, მაგრამ სად არის. პირ-იქით, რაც დრო გადის, უფრო ძლიერდება სიძულილი მეცნიერებისა, სწავლა-ცოდნისა და ყველა მოუთმენლად ელის, როდის მოვრჩები და მოვიშორებ თავიდამ წიგნებსა და მძინარა მასწავლებლების ჩიჩინსაო. შეგირდები იმას ცდილობენ, რომ ჩქარა მიანებოთ თავი სკოლასაო და გამოდიან იქიდამ ცოდნის მცირეოდენის ნაგლეჯ-ნაფხრეწებით და ეს მცირეოდენიც პატარა ხანს უკან ქარს მიაქვს და პატრონს სრულიად აღარა სჩება-რა თავში. უკეთუ სწავლა-განათლების წესსა და რიგს ამისთანა მწარე ნაყოფი მოაქვს, თქმა აღარ უნდა, რომ ასეთი წესი და რიგი სასწრაფოდ უნდა შეიცვალოს". მეორე ავტორიტეტი ამისთანავე საგნების შესახებ, პროფესორი ლავისი, ამბობს: „კლასიკურ, ანუ ჰუმანურ განათლების მომხრენი უფრო უნდა ჰხვდავდნენ, ვიდრე სხვანი, რომ, როდესაც სწავლა-განათლების წესი და რიგი ცდილობს მოამზადოს კაცი ყოველგვარის მოღვაწეობისათვის, იმა წესსა და რიგს ამის გამო ძალიან უნდა ეტყობოდეს დიდი სხვა-და-სხვაობაცა. დევ მიხვდნენ და შეიგნონ კლასიკურის განათლების მომხრეებმა, რომ სრულიად კანონიერი საქმეა დაარსდეს ისეთი შუათანა სწავლა-განათლება ულათინოდ და უბერძნულოდ, რომელიც დიდხანს არ აბანდებდეს სკოლაში შეგირდებს, როცა ეს შეგირდები ჩქარობენ მალე გამოსვლას ცხოვრებაში, რომელიც ამზადებდეს ყმაწვილ-კაცობას სხვა-და-სხვა საქმისათვის და ამასთანავე საგნად-კი ჰქონდეს ჰარმონიულად ესწორთნო ჭკუა-გონება შეგირდებისა დედა-ლიტერატურისა და უცხოელთა მწერლობის შემწეობითაო. ერთის სიტყვით, არავითარი მონოპოლია საჭირო არ არის: სახელმწიფო უნდა განშორდეს ჰუმანურ განათლების საქმეს, განათლების შესაძენად სხვა-და-სხვა გვარი ღონე და ხერხი უნდა არსებობდეს—აი გარეგანი ვითარებანი იმისი, რომ კლასიკურმა განათლებამ კვლავ ღონე მოიცეს და თავისი ღირსეული ადგილი დაიჭიროს". „ამ სახითაო,—განაგრძო მინისტრმა ბურჟუამ, ამ ავტორიტეტების ნათქვამიც მოგახსენეთ, მოგახსენებთ იმასაც, რომ 89,000 ყმაწვილში, რომელნიც იყვნენ ჩვენს ლიცეებსა და კოლეჯებში 1887 წელს, 65,000 ყმაწვილი სწავლობდა ბერძნულსა და ლათინურსა. მიიღეთ ყოველივე ეს მხედველობაში და დამეთანხმებით, რომ მართალნი არიან ისინი, რომელნიც ამბობენ, მეტად ბევრნი სწავლობენ ჩვენში ძველ ენებსაო, რომ საჭიროა ყმაწვილებისათვის დავაარსოთ სხვა წესი და რიგი სწავლებისა, ისეთი, რომ იმას მეოხებით კლასიკურმა სისტემამაც საქმე გაისწოროს და ფრთები შეისხას ერთის მხრით და მეორეს მხრით კიდევ იმ მეორე ჯურის ყმაწვილ-კაცობასაც მიეცეს გზა სწავლა-ცოდნის შეძენისა, ისეთის სწავლა-ცოდნისა, რომელიც უფრო შეეხამება და შეეფერება მათ ჭკუა-გონებას და გულის-ყურსა, მათს მოწოდებასა, რომელიც უფრო ნაყოფიერი და უფრო სასარგებლო იქნება მათთვის" (დიდი და ხანგრძლივი ტაშის-კვრა ისმის). შემდეგ მინისტრმა სთქვა, რომ ამისთანა განათლება არსებობს კიდეც საფრანგეთში და მხოლოდ ცოტაოდენი შეცვლა ეჭირვებაო. პირველში ამ განათლებას მისცეს მეტად სპეციალური თვისება, პროფესიონალური და ტეხნიკური ხასიათი. საჭიროა შემოღებულ იქმნას უფრო ვრცლად სწავლება ლიტერატურისა, ისტორიისა, უცხო ენებისა და შემსუბუქდეს ტვირთი საპროფესიო და სატეხნიკო სწავლებისაო. თუ ასე მოვიქცევით, ეხლანდებური დროც და დღევანდელის დღის შესაფერი განათლება არაფრით არ ჩამორჩება უკან კლასიკურსაო. დასასრულ მინისტრმა განმარტა, როგორ მეყურება მე კლასიკური და დღევანდელი განათლება, როგორი უნდა იყოს დღევანდელის დღის შესაფერი განათლება, როგორ უნდა გავათანაბროთ ეს ორივე განათლება ისე, რომ ერთი-ერთმანერთს არაფერში არ ჩამოუვარდებოდესო. „ჩვენ გვგონიაო, სთქვა ბურჟუამ, რომ კლასიკური განათლება უნდა ვუწოდოთ იმ განათლებას, რომელიც აწვდის ჭკუას არა მარტო ცოდნას, ბევრსა თუ ცოტას, არამედ უპირველეს ყოვლისა აძლევს მეთოდსაც. ჩვენ ყველანი კლასიკურს განათლებას იმ განათლებას ვუწოდებთ, რომელიც აჩვევს ყმაწვილს შეძლებას, კანონიერად ჰაზროვნობდეს და კანონიერადვე გამოსთქვამდეს თავის აზრებს. კლასიკურს განათლებას ვუწოდებთ იმ განათლებას, რომელიც არ მისდევს იმას, ცხოვრებაში ლუკმა-პურს გაჭმევს თუ არა იგი განათლება, ცხოვრებაში პირდაპირ გამოსაყენებელია თუ არა, რომელიც არ დაეძებს მოამზადოს ყმაწვილი ამა თუ იმ პროფესიისათვის, ამა თუ იმ

საქმისა და ხელობისათვის. კლასიკური განათლება როდი ამზადებს კაცს რომელისამე კარიერისა და ასპარეზისათვის, აძლევს მხოლოდ კაცს ზნეობრივსა და გონებრივს სინათლესა საზოგადო სახით, იმ სახით, რა სახითაც იგი ნათელი გარდმოვიდა ჩვენზედ საბერძნეთიდამ, რა სახითადაც მოგვევლინა რომიდამ, რომელმაც იარა განახლებისა და აღდგენის დროს, უფრო გაბრწყინდა მე-XVI და მე-XVII საუკუნეში და რომელიც არის სული და გული ეხლანდელის საფრანგეთისა (ისმის ხმაურობა: მშვენიერებაა, მშვენიერებაა!) აი ეს საზოგადო აზრები და იდეალი, ეს უნარი აზროვნობისა, ეს მეთოდი უნდა ვასწავლოთ ეხლანდელის, ჩვენის დროს შესაფერის შუათანა განათლების შემწეობით ჩვენს ახალს, მოზარდს თაობას. უნდა ვასწავლოთ ისე, როგორც ასწავლის ყოველსავე ამას კლასიკური განათლება. ამ გზით თითქმის იმასვე მივაღწევთ, რასაც მიაღწევს ხოლმე კლასიკური განათლება. ეხლანდელის განათლების შემწეობითაც შესაძლოა მომზადდნენ ისეთი ყმაწვილი კაცები, რომელნიც ღირსეულად ამოუდგებიან გვერდით იმათ, რომელთაც გონება უწვრთნიათ კლასიკურის განათლების შემწეობით. თუ ერთს პროგრამაში მოვაქცევთ ბუნების-მეტყველებას, მისის ნაწილებითა და მეთოდებითურთ, ისტორიას, რომელიც უნდა ისწავლებოდეს, არა ვითარცა ნომენკლატურა, არამედ ვითარცა ამბავნი, რომელნიც ყოფილან შვილნი მიზეზისანი და დედანი შედეგისანი, აქვე ჩაურთავთ სწავლებას ენისას იმავე ხერხისა და ღონის წყალობით, რა ხერხითა და ღონითაც ისწავლება ძველი ენები, ესე იგი, გრამატიკის შემწეობით, სინტაქსისის დახმარებით, თხზულებათა და ზედმიწევნილ თარგმანის მეოხებით, ვიმეორებ, თუ ასე მოვახერხებთ, ხელში შეგვრჩება ნაწვრთნი გონება, ისეთი გონებრივი კულტურა, რომელიც ჭეშმარიტად ღირსი იქნება იწოდებოდეს კლასიკურ წვრთვნად, კლასიკურ გონებრივ კულტურად. თუ ასე მოვახერხებთ სწავლებას და ამასთან არ დაივიწყებთ ვასწავლოთ შეგირდებს ისტორია ზნე-ჩვეულებათა, დაწესებულებათა, ძველთა ერთა ლიტერატურისა, ერთის სიტყვით, არ დავივიწყებთ ვასწავლოთ ისტორია ყველა იმისი, რაც მოგვცა და მოგვანიჭა საუკუნემ განახლებისა და აღდგენისამ, ჩვენ მით შევძენთ ჩვენს ყმაწვილებს თუ სრულს ცოდნას არა ძველთა ცხოვრებისას, მის გაგების უნარს მაინცა და მაინც მივანიჭებთ. ჩვენ შევძენთ იმ ყმაწვილებს ისეთს გონებრივს მომზადებას, რომელიც, ვიმეორებ, ერთად გამოიყვანს იმასთან, ვისაც კლასიკურის განათლების შეძენით უწვრთნია თვისი ჭკუა-გონება".

მინისტრის თანხმა შეიქმნა აგრეთვე სახელოვანი ბუნების მეტყველი ბერტლო, რომელიც დიდი მომხრეა კლასიკურის განათლებისა. უთუოდ ეგრე უნდა მოვიქცეთო,—სთქვა ბერტლომ, და უნდა გავათანასწოროთ ეგ ორ-გვარი წესი და რიგი განათლებისაო, თორემ ისეთი დრო მოდის, მეცნიერება ისეთს წარმატებაშია, რომ ერთის კაცის გონება ვერ დაიტევს ყველაფერსაო.

დეპეშა

5 ივლისი

პეტერბურგი. „Нов. Время" იუწყება, რომ გზათა სამინისტროს დაუმტკიცებია პროექტი რკინის გზისა ქიტამირიდამ ბერდიჩევამდის.

იგივე გაზეთი ამბობს, მზადდება პროექტი იმის შესახებ, რომ ყველა ცხენის რკინის გზის საზოგადოება ექვემდებარებოდეს გზათა სამინისტროს ზედამხედველობას. სამინისტრო თვალყურს ადევნებს მხოლოდ ამ საზოგადოებათა შესავალ-გასავალს და ტეხნიკურ მოწყობილებას. ამასთანავე დაწესდება გადასახადი თვითოეულს ცხენსა და ვაგონზე.

რომი. გუშინ პაპი ეტლით გამობრძანდა ვატიკანის იმ ალაყაფის კარიდგან, რომელიც „ფონდამენტის" ქუჩისკენაა, და შებრძანდა ვატიკანშივე იმ ალაყაფის კარით, რომელიც „მუზეუმის" ქუჩაზეა. პაპის თან ახლდა მეჯინიბეთა და თავად-აზნაურთა ცხენოსანი ამალა. იტალიის სამხედრო ყარაულმა პაპს პატივი სცა. რამდენმამე მუშამ მუხლი მოუყარეს. გაზეთები ამბობენ, რომ ამ გვარი ამბავი 1870 წლიდან არ მომხდარაო.

ბერლინი. გაზეთები პაპის გამობრძანებას დიდ მნიშვნელობას აწერენ, „National Zeitung"-ს დეპეშით სწერენ, რომ როდესაც ერთმა მხლებელთაგანმა მოახსენა იტალიის ტერიტორიაზე მოგვიხდება გავლაო, პაპმ უპასუხა: უარესი იქნებოდა, ოსმალების ტერრიტორიაზე რომ გაგვევლოვო.

სოფია. ოსმალეთისთვის ხარჯის მიცემა გადასდეს, ვიდრე ახალი განკარგულება არ მოხდება.

პეტერბურგის ბირჟა, 3 ივლისი.

	მიცემული ჰქ.	გამყიდველი ფასი.	გაყიდულ ფასი.
	მან. კ.	მან. კ.	მან. კ.
ხუთ-მანეთიანი ოქრო .	— „	„	6 89
ტამოჟნის კუპონები . .	— „	„	137³/₄
მანეთიანი ვერცხლის ფული.	1 12	— „	— „
5% პირველის შინაგანის სესხის მომგები ბილეთი	226¹/₂	— „	— „
—მეორისა	216¹/₂	— „	— „
—მესამისა	212³/₄	— „	211¹/₂
გირავნობის ფურცელნი ტფილისის ბანკისა .	— „	— „	100
ქუთაისის ბანკისა . .	— „	— „	99³/₄
ტფილისის საურთიერთო ნდობის საზოგადოებისა. . . .	89 „	— „	— „

გამოსადეგი ცნობანი
ნიხრი
1 ივლისიდამ 16 ივლისამდე

თეთრი პური რუსული 1 გირ. $4^1/_2$ კაპ.
პური 1-ის ხარისხისა. 3
„ 2 „ $2^1/_2$
თორნის წითელი პური 1-ის ხარ. 5 „
„ „ 2 „ $3^1/_2$
„ „ 3 „ 3 „
ჯვარის მამის პურის ლავაში
1-ლის ხარისხისა. . . . 5 „
მე-2 ხარისხისა . . . . 4 „
მე-3 — . . . . . „ „
ძროხის ხორცი 1-ლის ხარისხისა. 8 „
„ 2 „ 7 „
სუკი. . . . . . . 14 „
ცხვრის ხორცი 1-ლის ხარისხისა. 8 „
ღორის ხორცი . . . . . „ „
„ 2 „ „ „ „

მიმოსვლა ცეცხლის გემებისა შავს ზღვაზე

ბათუმიდამ გადის: ხუთშაბათობით ნაშუადღევის 4 საათზედ მოკლე გზით და ნოვოროსისკსა და კერჩში შეივლის.

შაბათობით საღამოს 8 საათზე შორის გზით (ყველა ნავთ-სადგურებში შეივლის).

კვირაობით საღამოთი, საზღვარ-გარეთ, სტამბოლამდე მიდის.

ბათუმში მოდის ოდესიდამ: სამშაბათობით შუა-ღამისას შორის გზით.

პარასკევობით დილით ოდესიდამ მოკლეს გზით (კერჩსა და ნოვოროსიისკში შესვლით).

შაბათობით დილით სტამბოლიდამ.

ფოთიდამ ბათუმში მოდის: სამშაბათობით—იმის შემდეგ, როცა სოხუმიდამ მოდის გემი შორის გზით. ხუთშაბათობით—დილის 9 საათზე და მიასწრობს მოკლეს გზით მოსიარულე კავკასიისა და ყირიმის გემსა.

შაბათობით დილის 9 საათზე და მიასწრობს შორის გზით მოსიარულე კავკასია-ყირიმისა და რუმელია-ანატოლისკენ წამსვლელს გემებს.

ბათუმიდამ ფოთს მიდის პარასკევობითა და კვირაობით. რაკი გემი მოვა ფოთიდამ, ბათუმის საავენტო გადასწყვეტს ხოლმე, როდის წავა უკან.

ამას გარდა ყოველ-კვირა ფოთში მოდიან ოდესიდამ და ყირიმ-კავკასიის ნავთ-სადგურიდან გადაწყვეტილს გადაზე გემები.

განცხადებანი

მიხ. ალ. ნასიძე

გადავიდა ელისაბედის ქუჩაზედ, კუკიაში, ბერიევის სახლებში, № 100. იყვანს კულანდებულად მოწაფეთ მოსამზადებლად საშუალო და საქალაქო სასწავლებლების პირველ კლასისთვის. (15—10)

სამკურნალო აბანო

ს. ნოქალაქევში (სენაკის მაზრაში)

ვაუწყებთ პატივცემულ საზოგადოებას, რომ ნოქალაქევის აბანო, გასულს ზაფხულში ცეცხლისაგან დაზიანებული, ხელ-ახლად განვაახლეთ, სახლები ავაშენეთ და წინანდელზე ბევრად კუეთ მოვაწყვეთ. მსურველთ შეუძლიანთ ისარგებლონ პირველ ოქტომბრამდე.

აბანოს მმართველი ლევან ქავთარაძე (2—1)

„წერა-კითხვის" წიგნის მაღაზიამ შეიძინა

ჟურნალ **„ნობათი"**-ს

ყველა ნომერი, გარდა სანიმუშოსი, რომელიც სრულებით აღარ მოიპოვება გასასყიდად. ყველა ნომერი ერთად, რიცხვით ათი წიგნი, ზედ დამატებით ცალკე წიგნად დაბეჭდილ წიგნისა «ლომკაცი»,—სულ თერთმეტი წიგნი ღირს

2 მან.

ვინც ტფილისს გარეშე დაიბარებს, გასაგზავნი ხარჯი მყიდველმა უნდა იკისროს.

გამოვიდა და ისყიდება მხოლოდ „წერა-კითხვის საზოგადოების წიგნის მაღაზიაში"

პატარა კახი

ისტორიული ხუთ-მოქმედებიანი დრამა ლექსად

აკაკისა

ფასი 50 კაპ.

Съ 1-го іюля 1890 г.

РЕДАКЦІЯ ЕЖЕМѢСЯЧНАГО ИЛЛЮСТРИРОВАННАГО ЖУРНАЛА

ДЕШЕВАЯ БИБЛІОТЕКА

(ПЕРЕВОДНЫЕ РОМАНЫ, ПОВѢСТИ И РАЗСКАЗЫ СО ВСѢХЪ ЕВРОПЕЙС. ЯЗЫК.)

вступаетъ во второе полугодіе своего существованія, съ увѣренностью, что ею сдѣлано все зависящее отъ нея для удовлетворенія подписчиковъ журнала. Увѣренность эта подтверждается тѣмъ, что **подписка на журналъ съ третьяго-же мѣсяца значительно превысила ожиданія редакціи, и первыя двѣ книги совершенно разошлись.** Получая ежедневно новыя требованія на годичное изданіе ДЕШЕВОЙ БИБЛІОТЕКИ, редакція, къ сожалѣнію, вынуждена предложить этимъ лицамъ подписку лишь

НА ВТОРОЕ ПОЛУГОДІЕ
ЕЖЕМѢСЯЧНАГО ИЛЛЮСТРИРОВАННАГО ЖУРНАЛА
ДЕШЕВАЯ БИБЛІОТЕКА.
ЦѢНА СЪ ПЕРЕСЫЛКОЮ И ДОСТАВКОЮ
1 РУБ. 50 КОП.
за шесть мѣсяцевъ.

Въ интересахъ полугодичныхъ подписчиковъ въ іюньской книгѣ окончатся печатаніемъ всѣ начатые ранѣе романы.

Независимо отъ этого, редакція имѣетъ возможность удовлетворить ограниченное число подписчиковъ, желающихъ подписаться на журналъ, начиная съ 3-ей книги, т. е. на 10 мѣсяцевъ съ уплатою **2 руб. 50 коп.** за 10 книгъ съ пересылкою и доставкою, или на 12 мѣсяц., съ 1 марта 1891 г., съ уплатою **3 руб.** за 12 книгъ съ пересылкою и доставкою. Гг. иногородные подписчики благоволятъ обращаться исключительно въ контору редакціи—Москва, Петровка, домъ Левенсонъ **Дешевая Библіотека.**

Въ вышедшихъ 6 книгахъ было напечатано:

Сама жизнь—больш. иллюстр. романъ *Дельпи* (съ франц.); **Осія**—больш. романъ *Эберса* (съ нѣмецк.), **Наступитъ день**—больш. ром. *Брэддонъ* (съ англійск.); **Молодость**—больш. иллюстр. ром. *Коппе* (съ франц.); **Эва**—больш. ром. *Верга* (съ итальянск.); **Дамская война**—повѣсть *Минда* (съ норвежск.); **Златко**—ром. (съ болгарск.); **Шехъ черныхъ собакъ**—разск. (съ нѣмецк.); **Снѣгъ идетъ**—разск. *Кастельнуово* (съ итальянск.); **Кресси**—больш. ром. изъ американской жизни *Брэтъ-Гарта*; **Непробудный сонъ и Поцѣлуй**—разск. *Гомулицкаго* (съ польск.); **Подъ проклятіемъ**—пов. *Веселиновича* (съ сербскаго); **Завѣтныя пряжки**—пов. изъ индійскихъ нравовъ *Пассова*; **Женская рука**—пов. *Диллинга* (съ норвежскаго); **Майорша**—пов. *Ольтрофа* (съ нѣмецк.); **Дорисъ** съ рисунками—пов. *Галле* (съ фран.); **Ницефоръ**—пов. *Гомулицкаго* (съ польск.); **Наше сердце**—больш. романъ *Мопассана* (съ франц.) и др.

Вълѣдующихъ книгахъ выйдутъ: *„Клеопатра"*—больш. иллюстр. романъ *Райдеръ Гегарда* (съ англ.); *Пьеръ Лоріе*—больш. иллюстр. романъ *Онэ* (съ франц.); новый иллюстр. романъ *Безанта* и *Маріонела* (съ испанск.) (3—2)

კბილი აღარავის წამოსტკივდება

თუ იხმარებენ

ღირსთა მამათა ბენედიქტელთა გამოგონილს ელიქსირს

სულიაკის სააბატოში (GIRONDE)

ეს ელიქსირი გამოგონილია **1373** წ. პრიორის პეტრე ბურსოს მიერ

და ოქროს მენდლებით დაჯილდოებული

ბრიუსელში 1880 წ. და ლონდონში 1884 წ.

ყოველ დღე ამ ელიქსირის ხმარებით ადამიანს კბილები ჰნახდება გაფუჭებისაგან, უთეთრდება, ღრძილები უმაგრდება და პირში საუცხოვო გემო ედგება.

ჩვენ მართლაც-და სამსახურს ვუწევთ ჩვენს მკითხველებს, თუ იმის ყურადღებას ამ სასარგებლო წამალზედ მივაქცევთ, კბილის ტკივილის ამ საუკეთესო საშუალებაზედ.

ამ ელიქსირს გარდა, მამა ბენედიქტელნი აკეთებენ აგრეთვე კბილის საწმენდს ფხვნილსა.

ეს წამლები და აგრეთვე ელიქსირი ყველა დიდს აფთიაქსა და სააფთიაქო და საპარფიუმერო მაღაზიაში შეუძლიან მსურველმა უყიდოს.

უმთავრესი აგენტი: Jeguin, Bordeaux, rue Croix de Jegucy. № 106. (208—26)

გამოვიდა და ისყიდება „წერა-კითხვის საზოგადოების" წიგნის მაღაზიაში

„ისტორიული ნარკვევი"

ანუ

ქრისტომატია საქართველოს ისტორიისათვის

შედგენ. ალ. ჭყონიას მიერ

ფასი 1 მან. 50 კაპ.

ქალაქს გარეთ ისყიდება: გორში—ირაკლი რამიშვილთან, ხაშურში—თავ. ნაჩაბაძესთან, ქუთაისში—წიგნის მაღაზიებში ჭილაძეებისა და წერეთლებისაში და ბათუმში—მათე ნიკოლაძესთან.

Доз. ценз. Тифлисъ, 5-го Іюля 1890 г. Типо-Литографія К. І. Месхіева и С. А. Полетаева уголъ Баронской и Лорисъ-Melик. д. бр. Месхіевыхъ რედაქტორ-გამომცემელი ილია ჭავჭავაძე